

TAHAP PENGUASAAN *FI'L AMR* DALAM KALANGAN PELAJAR PRAUNIVERSITI

Syakirah Rifa'in@Mohd Rifain¹, Mat Taib Pa²

^{1&2}Jabatan Bahasa Arab dan Bahasa-Bahasa Timur Tengah, Fakulti Bahasa dan Linguistik,
Universiti Malaya, Malaysia
syakirah87@um.edu.my, mattaib@um.edu.my

Abstrak

Kajian ini merupakan kajian mengenai tahap penguasaan *fi'l amr* terhadap para pelajar Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya, Nilam Puri, Kelantan. Matlamat utama kajian ini adalah untuk mengenal pasti pengetahuan pelajar prauniversiti terhadap *fi'l amr* terutama berkaitan *wazan fi'l amr* serta mengetahui masalah yang dihadapi oleh para pelajar pra-APIUM berkaitan *fi'l amr*. Sampel kajian yang akan dipilih adalah seramai 50 orang pelajar pra-Akademi Islam Universiti Malaya, Nilam puri. Kajian ini menggunakan borang soal selidik dan ujian bertulis untuk mendapatkan data dan maklum balas daripada responden. Kajian ini merupakan kajian kuantitatif yang dianalisis secara deskriptif. Data yang diperolehi dianalisis dengan menggunakan perisian *Statistical Program Social Science* (SPSS) versi 13.0 manakala dapatan kajian dibentangkan dengan bantuan jadual dan rajah. Hasil kajian menunjukkan tahap penguasaan pelajar terhadap *fi'l amr* di tahap sederhana. Dapatan kajian menunjukkan pelajar mempunyai masalah dalam menguasai *fi'l amr*. Hasil daripada kajian ini diharap dapat memberikan manfaat dan panduan kepada pensyarah agar dapat membantu meningkatkan penguasaan *fi'l amr* dalam kalangan pelajar khususnya pelajar di pra-Akademi Islam Universiti Malaya, Nilam Puri.

Kata kunci: Penguasaan, *fi'l amr*, bahasa Arab, Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya

Abstract

This study is a study on the level of mastery of fi'l amr among the students of pre-Islamic Studies Academy of Universiti Malaya, Nilam Puri, Kelantan. The aim of this study is to identify the students' mastery of fi'l amr especially related to wazan fi'l amr and to know the problems faced by pre-APIUM students related to fi'l amr. The study sample that will be selected is a total of 50 pre-Academy Islamic students of Universiti Malaya, Nilam puri. This study uses questionnaires and written tests to obtain data and feedback from respondents. This study is a quantitative study that is analyzed descriptively. The data obtained was analyzed using Statistical Program Social Science (SPSS) version 13.0 software. The findings of the study are presented with the help of tables and diagrams. The results of the study show that the level of students' mastery of fi'l amr is at a moderate level. The findings of the study show that students have problems in mastering verbs. The results of this study are expected to provide benefits and guidance to lecturers in order to help improve the mastery of fi'l amr among students, especially students at the pre-Academy of Islam Universiti Malaya, Nilam Puri.

Keywords: Mastery, fi'l amr, Arabic Language, Academy Islamic students of Universiti Malaya

Article History:

Received: 07/10/2022

Accepted: 14/11/2022

Published: 31/12/2022

Pengenalan

Bahasa mempunyai keunikannya yang tersendiri. Oleh kerana keunikan sifat bahasa itu, manusia sejak dahulu lagi telah melakukan berbagai-bagai kajian terhadap bahasa mereka. Kajian mengenai bahasa ini telah mengalami pelbagai perkembangan. Bahasa dikaji dari unitnya yang terkecil iaitu aspek bunyi hinggalah dalam pembentukan ayat. Oleh itu, timbullah bidang-bidang fonetik, fonologi, morfologi, sintaksis, dan semantik yang mengkaji mengenai bahasa (Verhaar, 1993). Bahasa Arab merupakan bahasa yang unggul. Nabi Muhammad SAW yang telah dipilih oleh Allah SWT sebagai utusan akhir zaman terus meletakkan bahasa ini sebagai bahasa utama agama Islam. Bahasa Arab telah dipilih daripada bahasa-bahasa yang wujud di dunia ini untuk dijadikan bahasa al-Quran. Bahasa ini juga merupakan asas serta medium kepada penyebaran ilmu pengetahuan bermula sejak penurunan wahyu pertama Ilahi. Kita dapati bahawa kini bahasa Arab dipelajari di mana-mana sahaja di seluruh pelusok dunia dengan pelbagai tujuan, antaranya memahami agama, memudahkan urusan perdagangan, menjalinkan hubungan diplomatik dan lain-lain lagi (Azura et al, 2006).

Tinjauan Literatur

Fi'l dari segi bahasa ialah kata kerja. *Fi'l* adalah perkataan yang menunjukkan erti dan disertai dengan masa. Dalam bahasa Inggeris, ia dikenali 'verb', iaitu setiap kalimah yang menunjukkan kata kerja. Dari istilah *Sarf* pula *fi'l* menunjukkan waktu terjadinya suatu perbuatan, baik masa lampau, sekarang atau akan datang (A.Zakaria, 2004:6; Ni'mat, tt).

Fi'l amr adalah kata kerja dalam bentuk perintah yang menunjukkan perbuatan dengan permintaan pada masa akan datang selepas masa bercakap contohnya أَكْتُبْ (tuliskan awak- seorang lelaki), أَفْعَلُوا (lakukanlah kamu-lelaki), أَفْعَلَا (lakukanlah berdua-lelaki dan perempuan) ataupun contoh dalam jumlah إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَأَذْهَبْ فَمُمْ ertinya bangunlah dan pergilah ke sekolah. Kata kerja perintah juga menerima bentuk-bentuk perintah bersama *ya'* *mukhatabah* contohnya اذْهَبِي ertinya pergilah kamu adalah menunjukkan permintaan kepada seorang perempuan atau bertemu dengan *nun taukid* yang menunjukkan makna permintaan dengan bentuknya contohnya اجْتَهِدَنَّ yang bererti berusaha. Kata kerja perintah mempunyai bentuk tertentu yang diambil daripada bentuk kata kerja kala kini. *Nun taukid* terdiri daripada dua bentuk iaitu *nun taukid* ringan iaitu *khafifah* (خفيفة) yang dibina dengan sukun dan *nun taukid* berat iaitu *thaqilah* (ثقيلة) yang dibina dengan *fathat*. Kata kerja perintah juga ditaukidkan bersama kata kerja kala kini seperti لِأَجْتَهِدَنَّ ertinya sungguh aku akan berusaha dengan tasydidkan *nun* atau *takhfifkannya* pada kata kerja (A.Zakaria, 2004; Hasan, 2004; Mustafa, 2007 & Hifni et al, 1989).

Menurut Mustafa (2007) tanda kata kerja perintah ialah menunjukkan penerimaan terhadap *nun taukid* apabila bentuknya menunjukkan perintah. Sebagai contoh perkataan

yang menunjukkan makna permintaan tetapi bukan dengan bentuknya ialah لِيُنْفِقْ yang bermaksud hendaklah kamu menafkahkan. Perkataan yang menunjukkan kata perintah tetapi tidak menerima *nun taukid*, maka perkataan itu bukanlah kata kerja perintah tetapi kata nama perintah seperti صَدَقْتِ ertinya diamlah yang bermaksud أَسْكُتِ ertinya diamlah kamu. Kata kerja perintah adalah *mabni* iaitu diakhirnya tetap dalam satu bentuk/keadaan, contohnya أَكْتُبُ atau أَفْتَحُ. Keadaan tersebut tidak boleh berubah dalam apa keadaan sekalipun kecuali perubahan yang sesuai dengan *tasrif*. Kata kerja perintah *mabni* terdiri daripada empat jenis iaitu dibina dengan baris mati (sukun) jika di akhirnya adalah huruf asal atau bersambung dengan *nun inath*. Yang kedua dibina dengan baris atas (fathat) apabila bersambung dengan *nun taukid* (nun pengukuhan) contohnya اجْلِسْ. Yang ketiga dibina dengan membuang *nun* di akhir kata kerana pada asalnya *fi'l mudari'* berakhir dengan *nun*. Huruf *nun* dibuang apabila bersambung dengan *alif ithnain* (ألف الإثنين) atau wa:w jamak (واو الجماعة) atau *ya'* *mukhatabah* (ياء المخاطبة) contohnya أَكْتُبَا-اجْلِسُوا-إِذْهَبِي. Yang terakhir dibina dengan dibuang huruf 'illat yang pada asalnya berakhir dengan huruf 'illat contohnya اَرْضَ-ارْمِ (A.Zakaria, 2004:74-75).

Rumusannya, *fi'l amr* menunjukkan makna permintaan pada masa akan datang yang menerima *nun taukid* dan menerima bentuk-bentuk perintah bersama *ya' mukhatabah*. *Fi'l amr* juga menunjukkan peristiwa yang akan berlaku selepas masa bertutur. *Fi'l amr* adalah *mabni* iaitu tetap atau tidak berubah dalam satu bentuk keadaan sekalipun. *Fi'l amr* adalah termasuk dalam ilmu morfologi atau *Sarf*. Ilmu morfologi merupakan satu perubahan suatu kata dari satu bentuk kepada bentuk yang lain. Para ulama ahli tatabahasa bahasa Arab sepakat menetapkan pembentukan *wazan* kata bahasa Arab. Kebanyakan kata bahasa Arab dibentuk daripada perkataan yang terdiri daripada tiga huruf asal. Huruf asal pertama dikenali sebagai *fa' fi'l* /ف/ huruf asal kedua dikenali sebagai 'ayn *fi'l* /ع/ manakala huruf asal ketiga dikenali sebagai *lam fi'l* /ل/ dan *wazan* kata tersebut ialah فَعَلَ /fa'ala (Muhamad Fahmi, 2012).

Dari segi morfologi, perubahan dalaman (*internal change*) bagi setiap kata akan menampakkan betapa kompleksnya ciri-ciri yang ada pada bahasa infleksi. Misalnya perkataan كَتَبَ (telah menulis) di atas, akan berubah kepada bentuk يَكْتُبُ (sedang menulis) semasa ditukar kepada kala kini. Perubahan dalaman yang berlaku ialah kaf dibarismatikan, ta' dibariskan *dammāt*, dan ba' dibariskan *dammāt* yang merupakan simbol kasus (nominatif). Dalam pada itu, terdapat imbuhan *ya'* di awal kata. Imbuhan *ya'* ini mengisyaratkan bahawa pelakunya adalah maskulin *mufrad* yang berstatus ganti nama tersembunyi ketiga (dia). Jadi, terjemahannya ialah 'dia seorang lelaki sedang menulis'. Apabila kata ini digunakan dalam bentuk perintah, kata ini menjadi أَكْتُبُ (tulishlah). Perubahan dalaman padanya berbanding kata asal, ialah kaf dibarismatikan, ta' dibariskan dengan *dammāt*, dan ba' dibarismatikan. Di samping itu, terdapat imbuhan hamzat wasal di awal kata. Perkataan ini juga dikira membawa ganti nama tersembunyi di dalamnya iaitu ganti nama kedua (awak-lelaki) (Zaki & Radiah, 2010). *Wazan fi'l amr* biasanya akan

mengikuti *wazan fi'l mudari'*. Sebagai contoh, *wazan fi'l mudari'* diambil iaitu يُفْعَلُ kemudian disukunkan يَفْعَلُ seterusnya huruf ya' dibuang seperti فَعْلٌ dengan menggantikan huruf *hamzat qata'* iaitu أَفْعَلٌ dan *hamzat qata'* dibariskan dengan baris yang sesuai iaitu dengan mengikut baris huruf yang ketiga iaitu 'ayn. Namun begitu, terdapat juga pengecualian dalam kata kerja perintah ini. Pada dasarnya, baris di awal kata akan mengikut baris huruf yang ketiga. Jika baris huruf *kasrat* maka baris *hamzat* juga *kasrat*. Begitu juga dengan yang selainnya. Walaubagaimanapun, *fi'l mudari'* yang baris huruf ketiganya adalah *fathat*, maka hurufnya wajib dibariskan *kasrat* kerana tidak ada bagi *fi'l amr* yang dimulai dengan huruf *fathat* contohnya فَعْلٌ - يُفْعَلُ - أَفْعَلٌ. Semua *hamzat* bagi kata kerja perintah dibariskan *kasrat* kecuali 'ayn *fi'l dammat* maka dibariskan *dammata* contohnya أَفْعَلٌ - يُفْعَلُ - أَفْعَلٌ. Terdapat juga barisnya *fathat* pada *hamzat* tetapi ini adalah khusus dari pola seperti أَفْعَلٌ (al-Hamlawiy, 2002).

Kata kerja adalah termasuk dalam mata pelajaran *Sarf*. *Sarf* adalah mata pelajaran Qawaid yang membincangkan mengenai tata bahasa bahasa Arab. *Sarf* telah lama diperkenalkan dalam subjek Bahasa Arab Tinggi di peringkat Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) dalam silibus Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM). Pada peringkat ini, Bahasa Arab Tinggi menjadi syarat utama untuk memenuhi syarat am universiti kerana para pelajar perlu mendapatkan sekurang-kurangnya kepujian dalam Bahasa Arab Tinggi untuk mengikuti program Asasi Pendidikan Islam, Syariah, Usuluddin dan Pengajian Islam dengan Sains.

Fi'l amr memerlukan peraturan dan kaedah yang khusus untuk menguasai ilmu tersebut. Melalui perbincangan penyelidikan dengan beberapa orang tenaga pengajar di pra-Akademi Pengajian Islam, Nilam Puri menyatakan bahawa rata-rata pelajar mempunyai masalah dalam mengenali *fi'l amr* pada peringkat pertama. Kemampuan pelajar dalam memahami dan menguasai *fi'l amr* di tahap yang kurang memuaskan. Pelajar mempunyai masalah untuk mengenali *fi'l amr* terutamanya pelajar semester satu. Biasanya pelajar dapat menggunakan *fi'l amr* dengan betul pada semester dua dan tiga tetapi mereka hanya akan lebih memahami *wazan* ketika subjek perbualan dan aktiviti bahasa Arab sahaja. Hal ini ada kebenarannya kerana *fi'l amr alif hamzat wasal* memerlukan pemahaman dan kaedah-kaedah yang khusus. Sekiranya bacaan tersebut adalah *wasal* maka bunyi huruf yang sebelumnya boleh dimasukkan terus ke dalam huruf kedua bagi kata kerja perintah. Namun, sekiranya permulaan ayat pada perkataan kata kerja perintah adalah *alif hamzat wasal*, keadaan ini memerlukan peraturan dan kaedah bagi ketetapan baris *fi'l amr*. Hal ini menunjukkan kepentingan kata kerja perintah yang mesti dikuasai oleh seluruh umat Islam kerana keterkaitannya dengan al-Quran. Menyedari akan kepentingan perkara tersebut, penyelidik ingin mengambil inisiatif untuk mengkaji *fi'l amr* dalam kalangan pelajar pra-Akademi Pengajian Islam UM kerana akademi tersebut berlatarbelakangkan bahasa Arab dan penyelidik pasti pelajar sudah mempunyai asas *fi'l amr*. Dengan ini, penyelidik akan dapat mengetahui sejauh mana kemampuan para pelajar dalam menguasai *fi'l amr*.

Justeru, objektif utama kajian ini adalah untuk mengenal pasti tahap penguasaan pelajar mengenai *fi'l amr* terutama berkaitan *wazan fi'l amr* serta untuk mengetahui masalah-masalah pelajar berkaitan *fi'l amr*.

Metodologi Kajian

Dalam bab ini, penyelidik akan menjelaskan metodologi kajian yang akan dijalankan. Metodologi kajian adalah melibatkan pemilihan reka bentuk kajian, pengumpulan data, pemilihan sampel kajian, instrumen kajian, prosedur pengumpulan data dan penganalisan data dan kesahannya. Kajian ini merupakan kajian lapangan yang dijalankan di pra-Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya yang tertumpu terhadap 50 orang pelajar Melayu menggunakan penyelidikan kuantitatif dan kualitatif. Penyelidikan kuantitatif dikaitkan dengan data numerika yang dikumpul dan dianalisis dengan menggunakan ujian statistik (Chua, 2006) manakala data kualitatif merujuk kepada maklumat atau data berbentuk teks atau ayat-ayat yang tidak mempunyai struktur tertentu dan tidak mungkin dapat dirumuskan dalam bentuk nombor atau statistik seperti data kuantitatif (Noraini, 2010). Penyelidik menggunakan kaedah kuantitatif dan instrumen utama kajian ini adalah soal selidik dan soalan ujian bertulis. Sampel kajian ini akan dijalankan terhadap pelajar pra-APIUM. Sampel kajian adalah terdiri daripada 50 orang yang tertumpu kepada pelajar Melayu daripada jumlah keseluruhan 400 orang pelajar. Penyelidik akan menggunakan pensampelan rawak bebas. Fokus utama kajian adalah tertumpu kepada pelajar berkaitan penguasaan pelajar terhadap *fi'l amr* terutamanya mengenai *wazan fi'l amr*. Mengikut rujukan penyelidik, seramai lebih kurang 400 orang jumlah pelajar keseluruhan di pra-APIUM. Berdasarkan Teori Cohen (2001), sekiranya jumlah populasi adalah seramai 400 orang maka saiz sampel yang akan mewakili populasi tersebut adalah 10% iaitu seramai 50 orang. Oleh itu penyelidik menggunakan Teori Cohen untuk menentukan jumlah sampel kajian. Penyelidik mengumpul data melalui soal selidik dan soalan ujian bertulis. Selain itu, penyelidik telah menggunakan rujukan daripada perpustakaan untuk mendapatkan bahan-bahan seperti tesis, internet, jurnal, buku-buku, dan sebagainya. Perpustakaan utama yang menjadi rujukan penyelidik ialah perpustakaan utama Universiti Malaya, perpustakaan Bahasa dan Linguistik, Perpustakaan Pengajian Islam Za'ba UM, Perpustakaan Raja Tun Uda Shah Alam dan Perpustakaan Akademi Pengajian Islam, Nilam Puri. Kebanyakan buku rujukan kata kerja perintah yang digunakan dalam kajian ini adalah berpandukan buku nahu Abbas (2007). Ini kerana, rujukan tersebut lengkap dan penerangannya jelas serta menyeluruh.

Penyelidik menggunakan instrumen kajian yang bersesuaian untuk mendapatkan maklumat bagi mencapai objektif kajian. Instrumen yang akan digunakan penyelidik adalah borang soal selidik dan soalan ujian bertulis. Soalan dalam borang soal selidik mengandungi 10 soalan yang berkaitan dengan pengetahuan pelajar secara umum mengenai *fi'l amr* dan berkaitan masalah-masalah pelajar dalam mempelajari *fi'l amr*. Seterusnya, soalan ujian bertulis dibina berpandukan maklumat yang ditulis oleh Hassan (2007). Soalan tersebut mengandungi 12 soalan yang berkaitan *fi'l amr* dan *wazan fi'l amr*. Kesemua soalan tersebut telah dipelajari oleh pelajar dan terkandung dalam sukatan pelajaran bahasa Arab.

Soalan ujian bertulis ini adalah untuk menguji tahap penguasaan pelajar terhadap *fi'l amr*. Oleh itu, penyelidik memilih soalan ujian bertulis berbentuk subjektif iaitu pelajar perlu menjawab soalan ujian sendiri tanpa pilihan jawapan disediakan. Bentuk soalan ini dipilih supaya penyelidik boleh mengumpulkan data yang telus dan berkualiti. Di samping itu juga, penyelidik akan mengetahui kemampuan pelajar pra-APIUM terutamanya terhadap kata *fi'l amr* berdasarkan soalan ujian bertulis ini. Antara bahagian dalam soalan ujian bertulis ialah untuk mengetahui tahap pengetahuan pelajar terhadap *fi'l amr* yang mengandungi sebanyak dua belas soalan termasuk soalan berkaitan pembelajaran *fi'l amr* untuk mengetahui masalah-

masalah yang dihadapi ketika mempelajari *fi'l amr*. Soalan yang berkaitan pengetahuan pelajar merangkumi konsep, *ta'rif*, *tasrif*, ciri pengukuhan dan tanda-tanda *fi'l amr*. Soalan ujian bertulis pula berkaitan *ta'rif*, contoh, ciri *bina'*, wazan *fi'l amr* iaitu bilangan wazan bagi *mujarrad thulathi*, *mujarrad ruba'iy*, *mazid thulathiy*, *mazid ruba'iy*, *mazid thulathiy* dua huruf dan *mazid ruba'iy* satu huruf.

Data yang diperoleh daripada borang soal selidik dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science* (SPSS) versi 13.0 untuk memperoleh min, kekerapan dan peratusan. Data soalan ujian bertulis juga akan dianalisis dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science* (SPSS) versi 13.0 untuk memperoleh kekerapan dan peratusan.

Hasil dan Perbincangan

Penyelidik akan menghuraikan analisis keseluruhan item dalam bahagian ini secara menyeluruh. Huraian akan dibincangkan berdasarkan objektif kajian. Penyelidik akan menghuraikan analisis keseluruhan item mengikut bahagian-bahagian di dalam soalan kajian iaitu soalan soal selidik dan soalan ujian. Bahagian ini sangat penting kerana hasil analisis yang diperoleh akan dianalisis secara terperinci supaya dapatan kajian lebih jelas dan telus.

Jadual 1: Taburan Peratusan dan Min

No	Perkara	Skala (%)					Min
		1	2	3	4	5	
1	Saya memahami konsep dan definisi <i>fi'l amr</i>	0	2	6	78	14	4.04
2	Saya boleh mengingat <i>wazan fi'l amr</i>	0	2	36	54	6	3.6
3	Saya boleh membina <i>fi'l amr</i> dengan baik	0	2	58	38	2	3.4
4	Saya sukar untuk mengingat <i>tasrif fi'l amr</i>	2	30	50	16	2	2.8
5	Saya boleh mengenal <i>fi'l amr</i> dalam teks bahasa Arab	0	4	22	62	12	2.8
6	Huraian daripada pensyarah mengenai <i>fi'l amr</i> banyak membantu saya menguasai <i>fi'l amr</i>	0	2	8	58	32	4.2
7	Contoh dan huraian <i>fi'l amr</i> dalam buku rujukan mudah difahami oleh saya	0	4	14	68	14	3.9
8	Latihan mengenai <i>fi'l amr</i> di dalam kelas banyak membantu saya menguasai <i>fi'l amr</i>	2	0	8	64	36	4.1
9	Masa yang diperuntukkan di dalam kelas untuk belajar <i>fi'l amr</i> memadai	4	16	16	50	14	3.5
10	Soalan dalam peperiksaan banyak menyentuh tentang <i>fi'l amr</i>	2	18	56	20	4	3.0

*Nota: Skala julat min bagi skala Likert ialah 3.50-5.00: Tinggi, 3.49-2.50: Sederhana, 2.49-1.00. Rendah.

Dapatan kajian bagi objektif pertama akan dihuraikan berdasarkan min keseluruhan. Jadual 1 menunjukkan min keseluruhan adalah pada tahap tinggi dan memuaskan iaitu 3.5. Soal selidik membuktikan bahawa responden tidak menghadapi masalah dalam pengetahuan *fi'l amr*. Namun begitu, sekiranya nilai min keseluruhan tersebut kurang 0.01 sahaja sudah menunjukkan berada pada tahap yang sederhana. Secara keseluruhannya, nilai min tersebut menggambarkan bahawa tahap pengetahuan dalam pembelajaran dan pengajaran adalah memuaskan. Oleh itu, secara kesimpulannya, hasil analisis bagi objektif pertama bagi soalan soal selidik menjawab persoalan pertama bahawa pengetahuan pelajar terhadap *fi'l amr* di tahap memuaskan.

Jadual 2: Jadual Analisis Keseluruhan Penguasaan *Fi'L Amr*

No	Perkara	Jawapan Responden (%)		
		Betul	Salah	Tidak Menjawab
1	Apakah yang dimaksudkan dengan <i>fi'l amr</i> ?	100	0	0
2	Berikan satu contoh <i>fi'l amr</i>	98	2	0
3	<i>Fi'l amr mabni</i> atau <i>mu'rab</i> ?	86	12	2
4	Apakah tanda-tanda <i>fi'l amr</i> ?	78	22	0
5	Bolehkan <i>fi'l amr</i> bersambung dengan <i>nun taukid</i> ?	50	50	0
6	Sebutkan tasrif <i>fi'l amr</i>	74	24	2
7	Berapakah pola <i>fi'l amr mujarrad thulathi</i> ?	24	76	0
8	Berapakah pola <i>fi'l amr mujarrad ruba'ie</i> ?	20	74	6
9	Berapakah pola <i>fi'l amr mazid thulathi</i> ?	36	62	2
10	Berapakah pola <i>fi'l amr mazid ruba'ie</i> ?	20	74	6
11	Sebutkan pola <i>fi'l amr mazid thulathi</i> dengan dua huruf	60	40	0
12	Sebutkan pola <i>fi'l amr mazid thulathi</i> dengan satu huruf	24	72	4
Jumlah Keseluruhan		670	508	22

*Nota: Skala analisis ujian 1: Betul, 2: Salah, 0: Tidak Menjawab

Jadual 2 menunjukkan hasil analisis keseluruhan penguasaan responden terhadap *fi'l amr*. Antara item yang mencatatkan peratusan tertinggi bagi jawapan betul adalah item pertama iaitu sebanyak 100% yang berkaitan *ta'rif fi'l amr* manakala item ke-2 sebanyak 98% mengenai contoh *fi'l amr*. Seterusnya item ke-3 sebanyak 86% yang berkaitan hukum *fi'l amr*. Ketiga-tiga item tersebut memperoleh peratusan yang sangat baik berikutan jawapan yang diberikan adalah tepat. Hal ini menunjukkan responden memahami dan menguasai asas-asas *fi'l amr* terutamanya yang berkaitan *ta'rif*, contoh, dan hukum *fi'l amr*.

Bagi item yang memperoleh peratusan pada tahap baik bagi jawapan yang betul adalah item ke-4 sebanyak 78% yang berkaitan tanda-tanda *fi'l amr* manakala item ke-6 juga mencatat peratusan yang baik iaitu sebanyak 74% yang berkaitan *tasrif fi'l amr*. Berdasarkan peratusan tersebut, jelas membuktikan bahawa tahap penguasaan responden terhadap tanda-tanda *fi'l amr* dan *tasrif fi'l amr* berada pada tahap baik.

Seterusnya peratusan jawapan betul bagi item ke-5 pada tahap sederhana iaitu sebanyak 50% yang berkaitan sama ada *fi'l amr* boleh bersambung dengan *nun taukid* atau sebaliknya manakala bagi item ke-11 pula mencatat sebanyak 60% yang berkaitan *wazan fi'l amr mazid thulathi* dengan dua huruf. Berdasarkan jawapan yang diberikan responden bagi kedua-dua item ini menunjukkan responden masih tidak dapat menguasai sepenuhnya kerana peratusan bagi jawapan betul adalah pada tahap yang sederhana.

Bagi item ke-7 hingga item ke-10 kesemuanya adalah berkaitan bilangan *wazan fi'l amr* iaitu *mujarrad thulathi*, *mujarrad ruba'iy mazid thulathi*, dan *mazid ruba'iy*. Peratusan bagi jawapan yang betul adalah sangat sedikit iaitu dalam lingkungan 30% hingga 40% menunjukkan berada pada tahap yang lemah dan sangat lemah. Penyelidik mendapati majoriti responden tidak mampu mengingat bilangan *wazan fi'l amr* berdasarkan peratusan yang dicatat. Bagi responden yang menjawab keempat-empat soalan ini dengan betul sahaja yang mampu menjawab semua soalan bahagian ini dengan baik manakala bagi item terakhir iaitu item ke-12 menunjukkan tahap penguasaan responden terhadap *wazan fi'l amr mazid thulathi* dengan satu huruf sangat lemah. Hal ini berdasarkan peratusan yang dicatat sebanyak 24% sahaja. Ini menunjukkan majoriti responden tidak memahami *wazan fi'l amr mazid thulathi* dengan satu huruf dengan baik.

Kesimpulan

Secara konklusinya, dapatan kajian daripada soal selidik dan soalan ujian telah dihuraikan secara terperinci. Walaupun dalam dapatan kajian soal selidik menunjukkan responden tidak mempunyai masalah terhadap *fi'l amr* dan penyelidik mendapati soalan-soalan yang berkaitan konsep, *tasrif*, ciri *bina'*, ciri pengukuhan dan tanda-tanda *fi'l amr* mendapat jawapan yang keseluruhannya betul tetapi responden lemah terhadap soalan yang berkaitan bilangan *wazan fi'l amr*. Hal ini berdasarkan penelitian penyelidik terhadap semua jawapan yang diberikan responden. Manakala bagi dapatan kajian soalan ujian yang berkaitan penguasaan pelajar terhadap *fi'l amr* menunjukkan pada tahap sederhana. Justeru, berdasarkan dapatan kajian soalan ujian membuktikan bahawa pelajar mempunyai masalah terhadap penguasaan *fi'l amr* terutama berkaitan *wazan fi'l amr*.

Rujukan

Al-Quranul Karim

- 'Abbas, Fadl Hasan. (1997). *Ilm al-Ma'ani*. Dar al-Furqan: Jami'at Urduniyyah.
- A. Zakaria. (2004). *Ilmu Nahwu Praktis*. Bandung: Ibn Azka Press.
- Al-Hamlawiy. (2002). *Shaza al-Arf fi Fann al-Sarf*. Beirut: Dar Kutub al-Ilmiyyah.
- Hassan. (2004). *Al-Nahwu al-Wafi*. Kaherah; Dar al-Maarif.
- Hifni, Muhammad, Mustofa, Afandi & Sulthon. (1989). *Kaedah Tatabahasa Arab*. Kuala Lumpur: Golden Books Centre Sdn. Bhd.
- Muhammad Fahmi. (2012). *Penguasaan Pelajar STAM Terhadap Imbuhan Kata Bahasa Arab*. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Mohd Zaki Abd Rahman & Che Radiah Mezah. (2010). *Ciri-ciri Bahasa Arab Fonetik, Morfologi & Sintaksis*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.
- Mustafa, Muhammad. (2007). *al-Bayan fi Taqwim al-Lisan al-Fahm al-Sahih Li Nahwu al Arabiy*. Iskandariah.
- Noraini Idris. (2010). *Penyelidikan dalam Pendidikan*. Malaysia: McGraw Hill.
- Ni'mat, Fuad. tt. *Mulakhhkas Qawaid al-Lughat al-Arabiyyat*. Kaherah: Maktab Ilmi.
- Verhaar. (1993). *Pengantar Linguistik*. Yogyakarta: Gadjah Mada University Press.